

Rozhovor s Petrem Miarkou, vítězem soutěže Brno PhD Talent

JAK JE PRO INŽENÝRA DŮLEŽITÁ MATEMATIKA? A MUSÍ STAVEBNÍ INŽENÝR UMĚT PROGRAMOVAT?

JAK NAŠE FAKULTA UMOŽŇUJE STUDENTŮM, ABY INDIVIDUÁLNĚ ROZVÍJELI SVÉ MATEMATICKO-PROGRAMÁTORSKÉ NADÁNÍ?

Petr Miarka je jednou z výrazných tváří Fakulty stavební VUT v Brně. Jako jeden deseti nadějných mladých vědců z VUT získal stipendium na svůj výzkum v rámci soutěže Brno PhD Talent. Zástupci Statutárního města Brna a JCMM ocenili nejlepší doktorské studenty z brněnských univerzit. Každý z nich získal podporu 300 tisíc korun pro svůj vědecký výzkum, tato částka bude průběžně vyplácena po dobu tří let formou stipendií.

Pro jeho práci je důležité, že umí zkombinovat teoretický rozbor problému, sestavit příslušný fyzikální experiment a data z něj pak přenést do s matematického modelu zkoumaného jevu. Zajímalo nás, jaký je vztah Petra Miarky k matematice a programování.

Petr Miarka využívá k měření takzvaný brazilský disk | Autor: archiv Petra Miarky

Petre, co vy a matematika? Jak je důležité, aby se mladý vědecký pracovník i po absolvování studia dál rozvíjel v základních teoretických předmětech?

PM: Matematika je pro inženýra naprostou nedílnou součástí praktických úloh. Uplatnění najde od rýsování technické dokumentace stavby, přes výpočty prostupu tepla stavební konstrukce, návrhu vytápění a odvětrání budovy až po statické výpočty pozemních a inženýrských staveb. Například statický výpočet, nebo posouzení prostupu tepla stavební konstrukce se řídí jistými pravidly, které lze plně automatizovat v různých softwarech. Projektant, tyto moderní nástroje nejvíce ocení při optimalizaci stavební konstrukce, kdy do výpočtů vstupuje celá řada parametrů, které ovlivňují nejen výslednou skladbu, ale především i cenu konstrukce.

Nevystačíme si pouze s matematikou „schovanou“ právě v komerčních softwarech?

PM: Znalost numerických metod, které byly ve výpočtu použity, je mnohdy důležitější než slepá znalost práce v softwaru. Tyto předpoklady vedou ke správnému návrhu konstrukce, ale také ke značnému uspoření času tvorby projektu.

Nemělo by ale zůstat pouze u teoretické matematiky. Pokud má člověk ambice vytvářet nebo upravovat své výpočetní programy, musí mít alespoň základní programátorskou gramotnost.

PM: Běžně se na FAST VUT vyučuje programovací jazyk VBA, ale z mého pohledu je jaksi pracný a složitý, proto jsem ho od absolvování magisterského studia nikdy prakticky nepoužil. V zimním semestru akademického roku jsem se přihlásil do předmětu *Počítačová podpora numerických metod* (označení CA091). I když je primárně určen pro studenty navazujícího magisterského studia, bylo mi vyučujícím umožněno tento předmět absolvovat. Tento kurz mi nejen rozšířil obzory v numerických metodách, ale také mi vtiskl základy programování v prostředí MATLAB. Nové poznatky jsem prakticky okamžitě aplikovat na vyhodnocení série experimentů, které obsahují tisíce dat a běžné vyhodnocení je značně časově náročné. Dalo by se říci, že po absolvování tohoto předmětu jsem již ušetřil okolo 75% mého času při řešení problému lomové mechaniky. Určitě hodlám MATLAB využívat i nadále v mém doktorském studiu.

Děkujeme Petrovi za rozhovor!

Petr se v rozhovoru zmiňuje o kurzu *Počítačová podpora numerických metod*. Zajímalo nás trochu víc o tomto kurzu. Zde jsou informace o něm:

Student, který chce rozvíjet své nadání v numerické matematice a programování, a zároveň se chce potkávat s podobně „postizenými“ kolegy napříč Fakultou stavební a všemi obory na ní, může navštěvovat předmět *Počítačová podpora numerických metod* (označení CA091). Je to volitelný předmět vyučovaný na Ústavu matematiky a deskriptivní geometrie, který je sice primárně určen pro všechny studenty navazujícího magisterského studia (prvního, ale i druhého ročníku), ale vyhledávají ho ale i studenti doktorského studia. Prostě je určen pro takové studenty, kteří mají zájem o vědecko-technické výpočty, numerickou matematiku nebo programování a kteří dobře chápou, že až teprve s použitím počítačů numerické metody ukazují svou skutečnou sílu.

Oto Příbyl, vyučující předmětu, popisuje kurz následovně: „V kurzu se učíme pracovat v prostředí MATLABu. Ale ne stylem pouze si ukázat, jak chytrý je MATLAB, ne pouze využívat předpřipravené matlabovské procedury. Snažíme se u základních metod numerické matematiky sestavit a implementovat vlastní programy, co nejvíce nezávislé na předefinovaných procedurách MATLABu. Ale tak, abychom si svůj výpočet dokázali vhodným nástrojem MATLABu zkontrolovat a náš program následně vyladit.“

Student vyučovaný takovým způsobem tak daleko lépe pronikneme do podstaty jednotlivých numerických metod. Všechno podle hesla: „Numerickou metodu často do všech detailů pochopíš a oceníš, až když ji sám programuješ.“

Proč byl vybrán zrovna takový způsob výuky? Kurz tak učí vlastně dvě věci naráz - pracovat v MATLABu i samostatně programovat. Aby studenti, kteří kurz CA091 absolvují, nebyli omezení pouze na prostředí MATLABu. Aby získali programátorské zkušenosti, které budou snadno přenositelné např. do VisualBASICu, C/C++ nebo Fortranu. Student, který jednou zvládne např. Choleského rozklad matice v prostředí MATLABu (kde si zároveň může zkontrolovat, jestli mu jeho software pracuje, jak má, a dává správné výsledky), je schopen

stejný algoritmus naprogramovat v jakémkoliv jiném programovacím jazyce. Je to už pak jenom o tom, pohlídat si syntaxi tohoto nového jazyka.

Může nás zajímat, jestli je pro absolvování kurzu potřeba mít zvládnuty základy programování? Oto Příbyl odpovídá: „Ne, předmět může začít navštěvovat i student, který zatím nikdy neprogramoval. Je potřeba mít chuť učit se novým věcem nad rámec obvyklých studijních povinností.“